

Nr 231.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet; given Stockholms slott den 21 april 1943.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 21 april 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med cheferna för social-, kommunikations- och finansdepartementen anför chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln, punkten 194, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1943/44 beräkna ett reservationsanslag av 150,000 kronor till Skogsvård m. m.: Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet. Jag torde nu få ånyo anmäla denna fråga för Kungl. Maj:t.

Genom beslut av 1940 års lagtima riksdag (prop. nr 218; r. skr. nr 282) anvisades å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 under nionde huvudtiteln till Skogsvård m. m.: Särskilda åtgärder för främjande av skogs-

brandskyddet ett reservationsanslag av 150,000 kronor, vilket disponerats för uppläggande av statliga förråd av eldsläckningsmateriel men även till ett mindre belopp för avlönande av länsskogsbrandchefer, för ersättning till dessas resekostnader samt för gäldande av kostnader för kurser och övningar för skogsbrandbefälet. Vid 1940 års urtima riksdag anvisades härefter å tilläggsstat I för budgetåret 1940/41 dels under omförmälda anslagsrubrik (prop. nr 1, bil. 7; r. skr. nr 15) ett reservationsanslag av 50,000 kronor, avsett för bestridande av löne-, rese- samt kurskostnader av nyss angivet slag, dels ock till Skogsvård m. m.: Ytterligare medel för främjande av skogsbrandskyddet (prop. nr 62; r. skr. nr 82) ett reservationsanslag av 785,000 kronor. Av sistnämnda anslag beräknades 700,000 kronor till inköp av eldsläckningsmateriel, 60,000 kronor till löne- och resekostnader för läns- och distriktsskogsbrandchefer samt 25,000 kronor till kostnader för kurser och övningar inom skogsbrandskyddet. För vart och ett av budgetåren 1941/42 och 1942/43 har å riksstaten till Skogsvård m. m.: Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet funnits uppfört ett reservationsanslag av 150,000 kronor, varav 75,000 kronor beräknats till arvoden och resor för förenämnda befattningshavare i skogsbrandorganisationen och till skogsbrandkurser samt 75,000 kronor till kostnader i samband med skogsbrandbevakningen. Dessutom må erinras om att 1941 års riksdag (prop. nr 311; r. skr. nr 473) å tilläggsstat för budgetåret 1941/42 anvisat omkring 600,000 kronor för inköp av eldsläckningsmateriel.

I skrivelse den 16 september 1942 — vilken skrivelse anmäls i årets statsverksproposition — har skogsstyrelsen hemställt, att för budgetåret 1943/44 måtte till Skogsvård m. m.: Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet anvisas ett reservationsanslag av 220,000 kronor, av vilket belopp 60,000 kronor avsåges för täckande av vissa organisationskostnader (avlönningar och reseersättningar till läns- och distriktsskogsbrandchefer), 15,000 kronor för anordnande av skogsbrandkurser samt 145,000 kronor för upprätthållande av skogsbrandbevakning. Anslagets storlek och formerna för statsunderstödens utlämnande vore emellertid, framhåller skogsstyrelsen, delvis beroende på huruvida brandförvarsutredningens betänkande med förslag till ny brandlag (stat. off. utr. 1942: 10) komme att föranleda framställning till riksdagen rörande en omorganisation av brandförsvaret från och med nästa budgetår. I detta sammanhang har skogsstyrelsen erinrat om att nämnda utredning ansett det nödvändigt att som komplement till de av utredningen föreslagna — under en riksbrandinspektör sorterande — länsbrandinspektörerna bibehålla länsskogsbrandcheferna och i viss utsträckning dessas närmaste medhjälpare, distriktsbrandfogdarna, ävensom att utredningens förslag närmast syftade till en utvidgning av den hittills bedrivna kursverksamheten. Skogsstyrelsen har slutligen i förevarande skrivelse ifrågasatt, huruvida det icke vore lämpligt att införa ändrade grunder för finansieringen av skogsbrandbevakningen i riket.

Efter samråd med luftskyddsinspektionen har skogsstyrelsen härefter den

20 mars 1943 överlämnat en den 24 februari 1943 dagtecknad utredning med förslag till grunder för organisation och finansiering av riksbrandtornsnätets underhåll och bemanning. Förslaget, över vilket infordrade utlåtanden avgivits av statskontoret och riksräkenskapsverket, går i huvudsak ut på att ifrågavarande brandbevakningsuppgift skall såsom en integrerande del av skogsbrandskyddet anförtros åt den länsstyrelserna underställda skogsbrandorganisationen samt att ansvaret för bevakningens ordnande härvid skall åvila länsstyrelserna. I fråga om bevakningens finansiering föreslår skogsstyrelsen, att staten tills vidare liksom hittills helt bekostar riksbrandtornens bemanning och underhåll. De för ändamålet erforderliga statsmedlen borde anvisas å ett förslagsanslag, benämnt Skogsvård m. m.: Bidrag till förebyggande och släckning av skogsbrand. För budgetåret 1943/44 har emellertid medelsanvisningen ansetts böra ske på samma sätt som hittills, d. v. s. över ett reservationsanslag till Skogsvård m. m.: Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet. Anslaget föreslås för nästa budgetår uppfört med 285,000 kronor, varav 210,000 kronor avses för bestridande av kostnader för skogsbrandbevakningen samt $(60,000 + 15,000 =)$ 75,000 kronor för gäldande av vissa organisationskostnader och för anordnande av skogsbrandkurser.

Enligt vad skogsstyrelsen meddelar har styrelsen vid verkställandet av föreliggande utredning bland annat — med överlämnande av en diskussionspromemoria i ämnet — inhämtat yttranden från domänstyrelsen, samtliga länsstyrelser och skogsvårdsstyrelser, Sveriges skogsägareförbund samt Sveriges skogsägareföreningars riksförbund.

I den följande framställningen torde jag, innan jag övergår att redogöra för den närmare innebörden av skogsstyrelsens förslag, få i anslutning till vad skogsstyrelsen härutinnan i sin utredning anfört lämna en kortfattad översikt över skogsbrandbevakningsfrågans utveckling samt över nu gällande bestämmelser rörande ifrågavarande bevakning.

Historik och gällande bestämmelser.

Redan på 1880- och 1890-talen fanns i södra Norrland och Bergslagen ett mindre antal brandtorn, vilka uppförts av de större skogsägande bolagen. Efter hand tillkommo flera torn, och bakom detta brandtornsbyggande stodo, förutom trävarubolagen, domänverket och vissa sockenallmänningar. Brandspaningen från dessa torn avsåg givetvis i första hand skogar tillhörande den markägare, som låtit uppföra tornet, samt anordnades och bekostades av denne. Ett mindre antal kommuner hade dock låtit uppföra torn för gemensam bevakning av all skog inom kommunen, varvid bevakningen ombesörjdes och bekostades av allmänna medel.

Norrländska skogsvårdskommittén, vars förslag låg till grund för lagen den 14 oktober 1914 om förekommande och släckning av skogseld, hade under omprövning frågan om utvidgad användning av brandtornssystemet. Med

hänsyn till de stora anläggnings- och bevakningskostnaderna och svårigheterna att rättvist fördela dessa kostnader ansåg kommittén, att anordnande av brandtorn och därmed förenad bevakning fortfarande borde överlåtas åt det enskilda initiativet.

Den av svenska brandskyddsföreningen utsedda skogsbrandkommittén, som år 1934 avgav betänkande med förslag till revision av 1914 års skogsbrandlag, förklarade sig hysa den uppfattningen, att kommunerna borde medverka vid uppförande och underhåll av brandtorn samt bestridande av kostnaderna för bemanning av stationerna. Kommittén hävdade även, att det vore av betydelse för staten, att brandbevakningen ordnades på lämpligt sätt. På grund av de ökade möjligheterna att i ett tidigt skede bekämpa skogseldarna, som bleve en följd härav, skulle nämligen statens utgifter för släckningsarbetet minskas. Kommittén ifrågasatte därför, om ej staten i någon form borde lämna sin medverkan till bevakningsfrågans ordnande.

I den här efter till 1937 års riksdag framlagda propositionen (nr 16) med förslag till ny skogsbrandlag uttalades i huvudsak samma uppfattning som hävdats av norrländska skogsvårdskommittén, d. v. s. att byggandet av brandtorn och den därmed förenade bevakningen fortfarande borde överlåtas åt det enskilda initiativet. Skogsbrandskyddet vore, framhålles det i propositionen, icke uteslutande ett allmänt intresse utan även ett rent privatekonomiskt intresse för vederbörande skogsägare och försäkringsbolag. Det allmännas skyldigheter med avseende å skogsbrandväsendet borde lämpligen begränsas till eldsläckningsförfarandet och därmed sammanhängande förberedande åtgärder, medan det, åtminstone i första hand, borde tillkomma det enskilda initiativet att ombesörja brandbevakning och dylikt. Detta innebure naturligtvis ej, att kommun skulle vara förhindrad att, om den så funne erforderligt eller lämpligt, vidtaga eller medverka till även sistnämnda slag av åtgärder.

Arbetet med att åstadkomma en hela landet omspännande skogsbrandbevakning påbörjades år 1938. Vissa försäkringsbolag samt svenska brandskyddsföreningen bildade i juli sagda år en kommitté, skogsbrandskyddskommittén. Denna upptog såsom en av sina första åtgärder en utredning rörande uppförande av brandtorn. En av kommittén verkställd inventering gav vid handen, att ett 70-tal brandtorn och brandvaktstationer då funnos uppförda. De flesta av dessa voro belägna i Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs och Jämtlands län. För att åstadkomma enhetlighet i bevakningen så att man med minsta möjliga antal torn skulle kunna bevaka största möjliga areal beslöt kommittén att uppgöra en riksplan för bevakandet av landets skogar. Det ansågs härvid, att tornens placering skulle bestämmas av de topografiska förhållandena ur effektsynpunkt och placeringen göras helt oberoende av om de bevakade skogarna vore allmänna eller enskilda, bolagsskogar eller i enskild persons ägo, försäkrade eller oförsäkrade. Planen skulle genomföras i två etapper, först Norrland och Bergslagen och därefter de södra delarna av landet. Antalet torn som skulle uppföras utgjorde omkring 110. Genom kommitténs försorg färdigställdes under åren 1938—1940 (i Norrland

och Bergslagen) ett 40-tal permanenta brandtorn av järn, utrustade med rikstelefon, erforderliga instrument samt bostäder för vaktmanskap.

Samtidigt med att skogsbrandskyddskommittén verkställde sina tornbyggnadsarbeten uppfördes ytterligare ett par tiotal brandtorn av de större skogsbolagen, domänverket samt vissa kommuner och skogsvårdsstyrelser.

Till följd av tidsläget påskyndades från och med år 1940 brandtornsbygandet genom att statsmakterna vid olika tillfällen efter förslag av luftskyddsinspektionen beviljade medel för ändamålet. Sammanlagt ha sålunda av statsmedel hittills anvisats över 900,000 kronor för uppförande av brandtorn. Den av staten understödda utbyggnaden av brandtornsnätet har skett genom länsstyrelsernas försorg och under luftskyddsinspektionens ledning samt har följt en för hela landet utarbetad riksplan för skogsbrandbevakningen. Planen, vilken utgör en överarbetning av skogsbrandskyddskommitténs riksplan och bygger på samma principer för tornens placering, som tillämpades vid dennas uppgörande, har på förslag av skogsstyrelsen fastställts av Kungl. Maj:t (senast genom beslut den 19 juni 1942) att tills vidare lända till efter rättelse. Skogsbrandbevakningens riksnät omfattar 300 torn. Vid utgången av år 1942 voro 286 bevakningspunkter färdigställda, och de återstående 14 tornen, för vilka erforderliga järnkonstruktioner redan inköpts, beräknas bli uppförda under innevarande vår. I riksnätet ingå ej blott de av skogsbrandskyddskommittén och luftskyddsinspektionen nybyggda tornen, utan där så befunnits lämpligt ha även vissa av de äldre brandtornen förklarats ingå i riksplanen. I några fall ha utsiktstorn o. d. medtagits. Förutom riksbrandtornen finnas, främst i Bergslagen och södra Norrland, ett ej närmare känt antal lokala brandtorn och andra bevakningsstationer, vilka kunna sägas utgöra ett nät av andra ordningen. Till belysande av riksbrandtornens fördelning på olika ägarekategorier må ur skogsstyrelsens föreliggande utredning här återgivas följande uppgifter rörande 288 bevakningspunkter:

Ä g a r e	Antal torn
Luftskyddsinspektionen	167
Domänverket eller allmänningsskogar	14
Militära myndigheter	2
Skogsvårdsstyrelse	5
Kommuner (brandrotar)	13
Skogsbrandskyddskommittén och skogsförsäkrande bolag	42
Skogsägande bolag	30
Hembygds- och turistföreningar, privatpersoner o. d.	15
Summa	288.

Brandspaning från de av större skogsägare och kommuner uppförda tornen anordnades och bekostades såsom redan berörts från början av den som ombesörjt tornets uppförande. Bevakning förekom i regel endast under de mera kritiska värmeperioderna. I fråga om de av skogsbrandskyddskommittén uppförda tornen skapades garantier för brandbevakningens upprätthållande i regel genom överenskommelse med vederbörande skogsvårdssty-

relse. I något fall åtog sig kommunen att sörja för bemanningen. För de utan statens medverkan byggda tornen föreligga i regel överenskommelser mellan länsstyrelsen och tornens ägare att tornen få av myndigheterna disponeras för brandbevakningsändamål. Till samtliga torn finnas eller planeras telefonförbindelse.

Sedan staten påtagit sig ansvaret för den av rådande förhållanden motive-
rade, forcerade utbyggnaden av riksbrandtornsnätet, uppkom frågan, hur
tornens bemanning och underhåll skulle ordnas. Frågan löstes vid 1941 års
riksdag (prop. nr 198; r. skr. nr 294) på det sätt, att länsstyrelserna såsom
högsta skogsbrandmyndigheter inom länen skulle få taga skogsvårdsstyrel-
sernas hjälp i anspråk för anordnande av ifrågavarande skogsbrandbevak-
ning. Till bestridande av bevakningskostnaderna anvisas särskilda statsmedel.

Den 24 oktober 1941 meddelade Kungl. Maj:t bestämmelser för utbetalande
av statsbidrag till bestridande av kostnader för skogsbrandbevakning även-
som för underhåll av för sådant ändamål anordnade vaktstationer. Bestäm-
melserna, vilka förutsätta, att skogsvårdsstyrelserna förskottera ifrågavarande
kostnader, äro av följande innehåll.

Bidrag utgår för kostnader för bevakning och underhåll, som anbefallts
eller eljest godkännes av vederbörande länsstyrelse och som avse sådana vakt-
stationer, vilka ingå i riksplanen för skogsbrandbevakningen. I den mån
anslagna medel därtill förslå må efter skogsstyrelsens medgivande bidrag jäm-
väl kunna beviljas för kostnader för bevakning och underhåll, avseende vakt-
stationer, som ej finnas upptagna i riksplanen. Till kostnader, varom här är
fråga, må räknas utgifter för vaktmanskäp, kostnader för underhåll samt
härmed sammanhängande, erforderliga transporter och materialier ävensom
löpande kostnader för telefonförbindelse till vaktstationen.

Det åligger skogsvårdsstyrelse att å tid, som skogsstyrelsen bestämmer, på
av skogsstyrelsen fastställt formulär lämna skogsstyrelsen uppgift om huru
skogsbrandbevakningen för året planlagts och om skogsvårdsstyrelsens be-
räknade ungefärliga kostnader för densamma.

Skogsvårdsstyrelse, som vill erhålla statsbidrag, skall före september må-
nads utgång till länsstyrelsen inlämna till Kungl. Maj:t ställd ansökning om
sådant bidrag för samma år. Vid ansökningen skall på av skogsstyrelsen fast-
ställt formulär fogas med specificerat räkenskapsutdrag styrkt uppgift om
styrelsens kostnader för hithörande ändamål. Ett exemplar av denna uppgift,
som även utgör rapport om brandbevakningens omfattning under säsongen,
skall samtidigt insändas till skogsstyrelsen.

Länsstyrelsen skall granska inkommen ansökning och införskaffa den yt-
terligare utredning, som må finnas behöfelig, samt före den 1 november med
eget yttrande översända samtliga föreliggande handlingar till skogsstyrelsen.
Denna skall snarast möjligt med eget yttrande vidarebefordra ansökningarna
med tillhörande handlingar till Kungl. Maj:t. Sedan Kungl. Maj:t meddelat
beslut i anledning av ansökningarna, skall statskontoret till vederbörande
skogsvårdsstyrelser utanordna dem tillerkända bidrag.

I överensstämmelse med vad som förutsatts vid utfärdandet av omför-
mälda bidragsbestämmelser ha i de flesta länen skogsvårdsstyrelserna under
åren 1941 och 1942 förskotterat bevaknings- och underhållskostnaderna och
av statsmedel fått ersättning härför. Organisationen av brandbevakningen

har emellertid icke utformats på samma sätt i de olika länen. Härom anföres i skogsstyrelsens förevarande utredning.

Endast i 4 län (med sammanlagt 47 torn) ha skogsvårdsstyrelserna mera direkt genom sina egna tjänstemän ombesörjt tornens bemanning och underhåll. I 4 län (med tillsammans 57 torn), där samtliga befattningshavare i länsbrandorganisationen äro tjänstemän hos skogsvårdsstyrelsen, har uppgiften självfallet handhafs av dessa. Slutligen har i 15 län (omfattande 202 torn) bevakning och underhåll ordnats av brandorganisationen (länsskogsbrandchefer, distriktsbrandfogdar och skogsbrandfogdar). Ibland ha vederbörande kunnat träffa överenskommelse med kommun, skogsbolag eller annan större skogsägare, på vars mark riksbrandtorn är beläget, att de skola ombesörja bemanningen, varvid de stundom även gäldat hela eller någon del av kostnaden. Ett 50-tal torn i olika län ha efter överenskommelse med militära myndigheter bemannats av luftbevakningspersonal, varvid skogsvårdsstyrelsen i regel endast betalat telefonkostnaderna.

I det övervägande antalet län ordnar sålunda länskogsbrandchefen med hjälp av distriktsbrandfogdar och brandfogdar tornens bemanning och underhåll. Endast i undantagsfall ha skogsvårdsstyrelsernas tjänstemän (närmast länskogsbrandvaktarna) ålagts denna uppgift. Bortsett från det förhållandet att länsjägmästaren i regel (i 17 fall av 25) tjänstgör som länskogsbrandchef, inskränker sig sålunda skogsvårdsstyrelsernas befattningstagande med skogsbrandbevakningen i de flesta fall till att styrelsen förskotterar bevakningskostnaderna.

I detta sammanhang torde få lämnas följande uppgifter rörande den kommunala skogsbrandorganisationen m. m.

Gällande bestämmelser rörande förekommande och släckning av skogseld finnas upptagna i lagen den 7 maj 1937 (nr 222). Enligt denna lag åvilas skogsbrandskyddet i regel kommunerna. Varje kommun å landet, som ej är köping, skall utgöra en brandrote. Länsstyrelsen äger dock medgiva, att detta stadgande ej skall äga tillämpning å viss kommun eller att en kommun skall uppdelas i flera brandrotar eller två eller flera kommuner sammanslutas till en brandrote. Brandrote skall i enlighet med bestämmelserna i skogsbrandlagen vidmakthålla ett skogsbrandväsen, som kan anses tillfredsställa skäliga anspråk på trygghet mot skada av skogseld. I lagen ha kommunernas åligganden beträffande skogsbrandväsendet icke närmare angivits. Det har endast fastslagits en allmän skyldighet att vidmakthålla ett betryggande skogsbrandväsen och överlåtits åt brandrotarna att i skogsbrandordning meddela de med hänsyn till rådande ortsförhållanden härför erforderliga särskilda bestämmelserna. Emellertid skall länsstyrelsen, som insatts såsom tillsynsmyndighet över brandrotarna, vaka över att skogsbrandväsendet är tillfredsställande ordnat.

För varje brandrote skall finnas en brandfogde och en vice brandfogde. Det åligger bland annat brandfogden att vaka över att de till förekommande av skogseld meddelade bestämmelserna varda noggrant iakttagna samt att utöva närmaste inseedet över brandrotens skogsbrandväsen.

Enligt kungörelsen den 2 december 1938 (nr 745) angående statsbidrag till kommuns skogsbrandväsen må kommun, vars kostnader för det i skogsbrandlagen föreskrivna skogsbrandväsendet i betraktande av deras storlek samt kommunens ekonomiska förhållanden i övrigt finnas vara för kommunen betungande, kunna erhålla statsbidrag. Bidraget utgår, där ej särskilda omständigheter föreligga, med högst $\frac{3}{4}$ av sammanlagda beloppet av de kostnader, som kunna anses ha varit nödiga för skogsbrandväsendet. Bidragsbe-

loppen gäldas från det å riksstaten under nionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Skogsvård m. m.: Släckning av skogseld.

Då svårigheter visade sig föreligga för länsstyrelserna att övervaka att de olika brandrotarna enligt skogsbrandlagens bestämmelser anordnade erforderligt skogsbrandskydd, medgav 1940 års lagtima riksdag (prop. nr 218; r. skr. nr 282), att statsmedel finge utgå för anställandet av sakkunniga personer att såsom läns-skogsbrandchefer och, i vissa län, såsom distriktsskogsbrandchefer biträda vid fullgörandet av länsstyrelsernas skyldigheter i avseende å skogsbrandskyddet. Såsom framgår av vad inledningsvis anförts, har riksdagen härefter årligen anvisat medel för detta ändamål. I första hand bör det ankomma på ifrågavarande befattningshavare att genom inspektioner hos brandrotarna tillse, att skogsbrandskyddet är ordnat på ett tillfredsställande sätt, och att genom framställande av förslag och erinringar till länsstyrelsen eller vederbörande brandrote söka vinna rättelse där brister eller felaktigheter föreligga. Därjämte böra befattningshavarna biträda länsstyrelsen och brandrotarna vid planläggningen av skogsbrandskyddet samt taga initiativ till kurser och övningar med skogsbrandbefälet inom länen. Vid större skogseldar bör befälet över släckningsarbetet utövas av dem. Instruktioner för läns- och distriktsskogsbrandchefer utfärdas av länsstyrelserna. Tillkomsten av ifrågavarande sakkunnigorganisation har i överensstämmelse med vad som uttalades i förenämnda proposition nr 218/1940 L icke föranlett någon ändring i skogsbrandlagen.

Skogsstyrelsens förslag rörande skogsbrandbevakningens organisation.

I den föreliggande utredningen har skogsstyrelsen till en början konstaterat, att ansvaret för skogsbrandbevakningens ordnande icke formellt ålagts någon myndighet. Detta förhållande har styrelsen icke ansett vara tillfredsställande med hänsyn till vikten av att det för stora kostnader utbyggda riksbrandtornsnätet komme till verklig nytta. Särskilt när en gång det av krisförhållandena orsakade starka intresset för brandskydd måhända slappnade, vore det enligt styrelsens mening nödvändigt, att ansvaret för bevakningen åvilade en viss myndighet eller organisation.

Skogsstyrelsen har funnit två möjligheter stå till buds vid lösningen av förevarande organisationsfråga. Den första möjligheten skulle vara, att skogsvårdsstyrelserna ålades att svara för bevakningen, vilket skulle innebära att den i gällande bidragsbestämmelser förutsatta men ej direkt stadgade och ej heller allmänt tillämpade ordningen bleve konsekvent genomförd. Den andra möjligheten vore att föreskriva bevakningens inordnande i den speciella skogsbrandorganisationens skyldigheter.

Dessa båda möjligheter ha diskuterats i den promemoria som, enligt vad i det föregående nämnts, av skogsstyrelsen på ett förberedande stadium av utredningen överlämnats till ett flertal myndigheter och organisationer. Av de över promemorian inkomna yttrandena lämnas i skogsstyrelsens utredning följande sammanfattning.

Länsstyrelserna i Södermanlands och Hallands län samt skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län ha ansett lämpligt, att skogsvårdsstyrelserna ansvara för

bevakningen. Som skäl härför har anförts, att bevakningen borde ordnas centralt och att styrelserna hade bättre möjligheter än kommunerna att organisera bevakningen på ett ändamålsenligt sätt. Länsskogsbrandchefen i Älvsborgs län förordar, att hela skogsbrandskyddet överföres till skogliga myndigheter, exempelvis en av skogsstyrelsen och domänstyrelsen tillsatt skogsbrandskyddskommission.

Övriga 22 länsstyrelser ha ansett, att den speciella skogsbrandorganisationen (länsskogsbrandchefer, distriktsbrandfogdar och brandfogdar) bör handhava bevakningen. Samtliga skogsvårdsstyrelser med undantag av skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län ha uttalat sig för en sådan organisation. Så är även fallet med domänstyrelsen, Sveriges skogsägareförbund och Sveriges skogsägareföreningars riksförbund. Som skäl för denna åsikt har framhållits bland annat, att brandbevakningen anslöte sig så nära till det övriga skogsbrandskyddet, att den borde handhavas av samma organisation, och att skogsvårdsstyrelsernas ringa personaltillgång gjorde det svårt för dem att åtaga sig denna uppgift.

Vissa av de myndigheter, som uttalat sig för sistnämnda lösning av organisationsfrågan, ha emellertid framhållit, att ansvaret för bevakningen borde åvila länsstyrelsen och dess länsskogsbrandchef, vilket förutsatte en fastare form för länens skogsbrandorganisation, så att länsskogsbrandchefen finge rätt att giva skogsbrandfogdarna direktiv angående bevakningens ordnande. Andra ha däremot ansett, att ansvaret för bevakningen kunde åläggas den kommunala skogsbrandorganisationen, naturligtvis under tillsyn och kontroll av länsstyrelsen genom dess länsskogsbrandchef.

Enligt vad skogsstyrelsen anför har styrelsen först övervägt en sådan lösning av föreliggande organisationsfråga, att ansvaret för skogsbrandbevakningen skulle läggas å skogsvårdsstyrelserna. En lösning enligt detta alternativ, vilket förordats i brandförsvarsutredningens förut omförmälda betänkande, har emellertid avvisats av styrelsen. Härom yttrar styrelsen i huvudsak följande.

Det förhållandet att skogsbrandbevakningen kan sägas utgöra en del av skogsvården skulle måhända tala för att skogsvårdsstyrelserna böra åläggas att svara för bevakningen. Konsekvensen fordrar emellertid, att även övriga grenar av skogsbrandskyddet i så fall åvilade skogsvårdsstyrelserna. Detta vore givetvis i och för sig icke otänkbart. Emellertid har under de senaste åren med statsmakternas stöd framvuxit en särskild skogsbrandorganisation, direkt underställd länsstyrelserna i dessas egenskap av högsta brandmyndighet inom länet. Denna organisation har visserligen ofta tagit i sin tjänst skogsvårdsstyrelsernas personal men dock lämnat styrelserna som sådana i viss mån vid sidan av skogsbrandförsvaret. Länsbrandorganisationen har visat sig betyda mycket för skogsbrandförsvarets effektivisering och synes därför böra godtagas. Ett överflyttande av ansvaret för skogsbrandskyddet på skogsvårdsstyrelserna skulle troligen medföra svårigheter, som ej uppvägdes av några avsevärt förbättrade resultat. Skogsstyrelsen har sålunda — liksom praktiskt taget alla de av styrelsen hörda myndigheterna — funnit, att skogsvårdsstyrelserna ej böra åläggas ansvaret för skogsbrandskyddet och som en följd härav ej heller för den integrerande del härav, som skogsbrandbevakningen utgör. Ett sådant principiellt ståndpunktstagande till frågans lösning innebär givetvis icke, att skogsvårdsstyrelserna skulle stå helt utanför skogsbrandskyddet. Även utan att de direkt inordnas i organisationen, ha styrelserna givetvis goda möjligheter att på sätt, som nära anknyter till deras övriga

verksamhet, verka för saken, t. ex. genom propaganda samt kurser i skogsbrandskydd och skogsbrandsläckning. Självfallet böra deras tjänstemän, där så är lämpligt, kunna — liksom redan är fallet — mottaga uppdrag inom skogsbrandorganisationen.

Rörande det andra diskuterade alternativet till lösning av frågan om skogsbrandbevakningens organisation, avseende att bevakningen anförtroddes åt den speciella skogsbrandorganisationen, har skogsstyrelsen anfört följande.

Enligt gällande skogsbrandlag åligger det brandrote (i regel kommun) att vidmakthålla ett skogsbrandväsen, som kan anses tillfredsställa skäligen anspråk på trygghet mot skada av skogseld. Närmast ansvarig för att åtgärder vidtagas till förebyggande av skogsbrand och underlättande av släckningsarbete är inom varje rote brandfogden. Efter genomförande av 1937 års skogsbrandlag har brandfogdeorganisationen blivit avsevärt funktionsdugligare än den tidigare var. Genom den rådgivande och kontrollerande verksamhet, som numera i alla län utföres av länsstyrelsens sakkunniga på detta område, länssocksbrandchefen och i vissa län särskilda distriktsbrandfogdar, kan skogsbrandorganisationen nu anses fylla stora krav på effektivitet.

Rapporter från brandtornen skola givetvis i första hand gå till vederbörande brandfogde, varför denne måste stå i ständig och intim kontakt med vakterna i tornen samt ha möjlighet att instruera och inspektera dem i deras arbete. Ur denna synpunkt tala starka skäl för att de frågor, som sammanhånga med brandtornens bemanning och skötsel, handläggas av brandfogden, som senare skall praktiskt utnyttja brandspaningens resultat och därför bör ha tillfälle att organisera denna så, att resultatet blir det bästa möjliga. På grund av den duglighet, som nu allmänt torde karakterisera brandfogdekåren, och med hänsyn till vad nyss nämnts om länsstyrelsernas tillgång till rådgivande och kontrollerande sakkunskap i skogsbrandfrågor behöver någon tvekan icke råda om, att uppgiften skulle kunna med gott resultat anförtros den kommunala skogsbrandorganisationen.

Att så icke skedde, när det påbörjade riksbrandtornsnätet första gången skulle bemannas, utan att man då vände sig till skogsvårdsstyrelserna, berodde utan tvivel huvudsakligen på att 1937 års skogsbrandlag vid denna tidpunkt var praktiskt taget ny och dess inverkan på brandorganisationens funktionsduglighet okänd. Länsbrandorganisationen var ännu ej genomförd och brandfogdarnas utbildning endast påbörjad. Under sådana förhållanden var det naturligtast att för uppgiftens lösande lita till den beprövade organisation, som skogsvårdsstyrelserna utgöra. Sedan nu den speciella skogsbrandorganisationen nått erforderlig stabilitet och effektivitet har det visat sig, att bestyret med brandbevakningens ordnande i de flesta länen anförtrots denna organisation, trots att kostnaderna för bevakningen förskotterats av skogsvårdsstyrelsen.

Med hänsyn till önskvärldheten av att alla skogsbrandskyddsfrågor handlades av samma myndighet har skogsstyrelsen hållit före, att brandbevakningen borde åvila den speciella skogsbrandorganisationen. Ett inordnande av bevakningen i denna organisation kunde emellertid i praktiken ske på två olika sätt. Bevakningsuppgiften kunde sålunda förklaras ingå i kommunernas (brandrotarnas) skyldigheter i fråga om skogsbrandförsvaret, i vilket fall ansvaret för bevakningen komme att ytterst vila på brandfogden, medan länsstyrelsens brandorganisation (länssocksbrandchef och distriktsbrandfog-

dar) bleve rådgivande och kontrollerande organ. Denna lösning vore enligt skogsstyrelsens mening sannolikt den enda tänkbara, därest man ville åläggå kommunerna att svara för viss del av bevakningskostnaderna. Den andra lösningen innebure, att länsstyrelserna ålades att med hjälp av sin länsbrandorganisation ordna brandtornens bemanning och underhåll. Detta förutsatte, att länsstyrelserna i alla län, där riksbrandtorn funnes, hade tillgång till åtminstone en länsskogsbrandchef för skogsbrandförsvaret. Skogsstyrelsen har i valet mellan dessa båda alternativ för den närmare utformningen av bevakningens organisation funnit sig böra förorda det sist omnämnda, enligt vilket ansvaret för bevakningen skulle åvila länsstyrelserna. Beträffande den närmare innebörden av sagda alternativ, vilket betecknats såsom mest ändamålsenligt därest bevakningen skulle finansieras med statsmedel eller på liknande sätt, må återgivas följande uttalande av skogsstyrelsen.

Även om länsstyrelserna bliva ansvariga för bevakningens ordnande, böra av tidigare anförda skäl brandfogdarna närmast handhava tornens vård och bemanning. Något formellt befälsförhållande finnes emellertid icke mellan länsskogsbrandchefen och distriktsbrandfogdarna, å ena, samt brandfogdarna, å andra sidan. Garanti för den nödvändiga medverkan från brandfogdarnas sida synes då kunna erhållas genom att i skogsbrandordningarna för de brandrotar, inom vilka brandtorn äro belägna, föreskrives att brandfogden skall vara skyldig att enligt av länsstyrelsen genom länsskogsbrandchefen givna direktiv ordna tornens bemanning och underhåll. Ur skälighetssynpunkt och för att stimulera till ett noggrant fullgörande av uppdraget torde det därvid bliva nödvändigt att tillerkänna de brandfogdar, som på detta sätt belastas mera än övriga, en mindre ersättning, förslagsvis 25 kronor per torn, vilken bör inräknas i bevakningskostnaderna.

Skogsstyrelsens förslag rörande skogsbrandbevakningens finansiering.

För bedömandet av frågan huru kostnaderna för riksbrandtornens bemanning och underhåll lämpligen böra bestridas har skogsstyrelsen funnit det önskvärt att klargöra vilka som hade det största intresset av skogsbrandbevakningen. Styrelsen anför i detta hänseende huvudsakligen följande.

Under normala tider torde det privatekonomiska intresset av en välordnad skogsbrandbevakning säkerligen komma mera i förgrunden än nu, då statsnyttosynpunkterna kanske övertäga. För landets skogsägare är denna åtgärd givetvis av största värde. Genom försäkringar kunna visserligen de direkta ekonomiska förlusterna vid en skogsbrand täckas, men på grund av att denna — åtminstone om den har större omfattning — ofta för med sig andra allvarliga följder, måste ett gott skogsbrandskydd dock alltid ligga i skogsägarnas eget intresse. Särskilt för ägare av mindre skogsbruk kan skogsbrand orsaka för lång tid bestående olägenheter, såsom brist på lämpligt husbehovsvirke, minskad arbetstillgång på egen skog o. d., vilka ej kunna fullt ersättas vid en skadereglering.

För statens del innebär en effektiv skogsbrandbevakning dels direkt minskade utgifter för släckning av skogsbrand, och dels att mera omfattande

skador på det ur nationalekonomisk och social synpunkt värdefulla skogskapitalet lättare kunna undvikas.

Av delvis samma skäl, som här anförts i fråga om staten, ha även kommunerna visst intresse av skogsbrandbevakningens rationella ordnande. Här tillkommer att bevakningen utgör ett viktigt led i det skogsbrandväsen, som kommunerna äro skyldiga att sörja för. Att man tidigare icke velat föreskriva, att ett i skogsbrandlagens mening nöjaktigt skogsbrandväsen skall innefatta även brandbevakning i skäligen omfattning, torde ha berott på de förhållandevis höga kostnaderna, som anordnande av brandbevakningsstationer kunde medföra.

Slutligen skall framhållas, att de skogsbrandförsäkrande bolagen givetvis ha rätt stort intresse av en effektiv bevakning, vilket förhållande bland annat tagit sig uttryck i tillsättandet av skogsbrandskyddskommittén och dess arbete för en utvidgad användning av brandtorn. Försäkringsbolagens intresse av dessa åtgärder är emellertid i stort sett endast ett annat uttryck för skogsägarnas eget intresse, såtillvida som den genom skärpt brandbevakning åstadkomna minskningen av skogsbrandskadorna bör verka sänkande på försäkringspremierna.

Efter att ha konstaterat att i fråga om skogsbrandbevakningen funnes tre huvudintressenter, nämligen skogsägarna, staten och kommunerna, framhåller skogsstyrelsen, att vissa skäl givetvis talade för att samtliga dessa intressentgrupper borde bidra till bevakningens finansiering men att någon fullt rationell grund för kostnadernas fördelning dem emellan icke torde kunna framläggas. Skogsstyrelsen meddelar i detta sammanhang, att man, när frågan om ändrade grunder för skogsbrandbevakningens finansiering väcktes av styrelsen, måhända främst syftade till att finna en lösning, varigenom landets skogsägare skulle mera direkt få gälda åtminstone en del av kostnaden. Det hade emellertid visat sig vara svårt att finna någon rättvis grund för kostnadernas fördelning på skilda skogsfastigheter och en enkel form för uppörd av skogsägarnas andel.

Skogsstyrelsen har lämnat en redogörelse för de viktigaste av de olika förslag till finansieringsfrågans lösning som diskuterats inom styrelsen. Redan i den promemoria som skogsstyrelsen för yttrande utsände till ett flertal myndigheter och organisationer diskuterades två alternativ till lösning av förevarande spörsmål. Enligt båda alternativen skulle staten lämna bidrag motsvarande 50 procent av bevakningskostnaden. Vid det första alternativet, vilket förutsatte att skogsvårdsstyrelserna handhade skogsbrandbevakningen, avsågos styrelserna skola bekosta bevakningen med skogsvårdsavgiftsmedel samt därefter eventuellt kompenseras genom höjning av skogsvårdsavgiften från 1.3 till 1.4 procent av rotvärdet. Det andra alternativet förutsatte, att bevakningen skulle ingå i kommunernas skyldigheter i fråga om skogsbrandväsendet och alltså under länsstyrelsens överinseende och kontroll ordnas av brandrotarna och bekostas av kommunala medel. Av de över promemorian inhämtade yttrandena har skogsstyrelsen lämnat följande sammanfattning.

Samtliga hörda myndigheter ha ansett skäligen, att staten bidrager med minst 50 procent av kostnaderna.

Fyra länsstyrelser (i Södermanlands, Kronobergs, Örebro och Jämtlands län) samt skogsvårdsstyrelsen i Jämtlands län ha förordat, att bevaknings-

kostnaderna i övrigt skulle bestridas av skogsvårdsavgiftsmedel, varvid allmänt torde ha förutsatts en höjning av den procentsats, efter vilken avgifterna nu utgå. De fyra sistnämnda myndigheterna ha därvid framhållit, att denna lösning av finansieringsfrågan kunde tillgripas, även om länens skogsbrandorganisation och icke skogsvårdsstyrelsen svarade för bevakningen. De medel, som skulle inflyta genom den höjda avgiften, kunde inlevereras till statskontoret och ställas till länsstyrelsernas förfogande att användas för här avsett ändamål, eventuellt även till gäldande av kostnaderna för den till länsstyrelserna knutna skogsbrandorganisationen. Som motiv för en finansiering med skogsvårdsavgiftsmedel har anförts, att man på detta sätt kunde genom en obetydlig höjning av skogsvårdsavgiften erhålla ett mera direkt bidrag till bevakningskostnaderna från skogsägarna.

Sju länsstyrelser (i Stockholms, Östergötlands, Blekinge, Kristianstads, Värmlands, Västmanlands och Kopparbergs län), tio skogsvårdsstyrelser (i Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Blekinge, Kristianstads, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Örebro och Västerbottens län), läns- och skogsbrandchefen i Skaraborgs län och Sveriges skogsägareförbund ha i princip förordat en sådan lösning, att kommunerna (brandrotarna) skulle svara för den del av kostnaderna, som ej förutsättes täckt av statsbidrag. I fråga om metoderna för kostnadernas uttagande ha emellertid två skiljaktiga åsikter framförts, som vardera företräddas av ungefär lika många myndigheter. Enligt den ena, vilken överensstämmer med i promemorian skisserat förfarande, böra kommunerna genom frivilliga, av länsstyrelsen godkända överenskommelser ordna kostnadsfördelningsfrågan för torn, som gagna två eller flera kommuner. Sådana överenskommelser bedömas av vissa myndigheter möjliga att genomföra. I motsats härtill göres i andra yttranden gällande, att länsstyrelsen bör äga att direkt besluta om kostnadernas fördelning på olika kommuner och av dessa uttaga dem åvilande andelar, enär frivilliga överenskommelser torde bliva mycket svåra att åvägabringa. Bland anförda motiv för bevakningens finansiering med kommunala medel kan nämnas, att sparsamhetskravet därigenom ansetts bliva bäst tillgodosett samt att en lämplig och skäligen avvägning av de olika intressenternas andelar i bevakningskostnaden befunnits kunna realiseras vid en dylik finansiering.

Elva länsstyrelser (i Uppsala, Jönköpings, Kalmar, Gotlands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Gävleborgs, Västerbottens, Västernorrlands och Norrbottens län), nio skogsvårdsstyrelser (i Uppsala, Jönköpings, Kalmar norra och södra, Gotlands, Västmanlands, Gävleborgs, Västernorrlands och Norrbottens län), läns- och skogsbrandchefen i Malmöhus län samt domänstyrelsen föreslå, att staten även i fortsättningen svarar för hela brandbevakningskostnaden. Bland anförda motiv för en sådan ordning kan nämnas, att ett genomförande av brandförsvarsutredningens förslag till ny brandlag väntats bliva ekonomiskt betungande för kommunerna, varför det icke syntes försvarligt att de därutöver skulle åläggas svara för bevakningskostnaderna. Vidare bedömas möjligheterna att på frivillig väg åstadkomma överenskommelser om kostnadernas fördelning mellan kommunerna såsom små. Staten säges dessutom ha utan kommunernas hörande utbyggt riksbrandtornsnätet. Man har också ifrågasatt, om det vore ändamålsenligt att igångsätta ett så pass omfattande organisationsarbete för att fördela kostnader av ej större storleksordning än de ifrågavarande. På grund av skogens betydelse för alla landets invånare, dess näringsliv och under vissa förhållanden för dess försvar har det ansetts som en typisk statlig uppgift att anordna bevakning till skogarnas skydd mot brand.

Skogsvårdsstyrelserna i Kronobergs och Värmlands län ha icke ansett sig kunna förorda någon av de föreslagna lösningarna av finansieringsfrågan.

Slutligen har länsstyrelsen i Hallands län föreslagit, att skogsägarna skulle åläggas att genom sina försäljningsorganisationer betala den del av bevakningskostnaden, som ej gäldas med statsmedel. Sveriges skogsägareförenings riksförbund föreslår, att en särskild skogsbrandbevakningsavgift, uträknad per hektar, debiteras skogsägarna i samband med kronoutskylderna.

Skogsstyrelsen har för sin del förklarat sig icke kunna förorda, att skogsvårdsavgiftsmedel toges i anspråk för brandbevakningens finansiering. Styrelsen yttrar i detta sammanhang följande.

En kanske nära till hands liggande lösning vore att av skogsvårdsavgiftsmedel uttaga en särskild brandbevakningsavgift. Därigenom vunne man otvivelaktigt, att skogsägarna mera direkt finge deltaga i finansieringen av ifrågasvarande åtgärder. Om varje läns skogsvårdsavgifter användas för det egna länets bevakning, skulle även en differentiering ske av de på skogsägarna belöpande kostnaderna, som i stort sett kunde anses nöjaktig, även om hänsyn ej bleve tagen till att skogsbrandskadorna mest drabba ungskogar, medan avgifterna huvudsakligen inflyta från avverkning i äldre bestånd. Metoden innebär, att den tredje intressenten, kommunerna, ej kommer att deltaga i kostnadernas gäldande. Med hänsyn till skogsvårdsstyrelsernas ekonomi är det emellertid icke tänkbart att utan kompensation av något slag stipulera, att skogsvårdsavgifterna skola användas till bekostande av skogsbrandspaning. Även om styrelserna genom en höjning av den utgående skogsvårdsavgiften sluppe vidkännas någon inkomstminskning, anser skogsstyrelsen att allvarliga betänkligheter måste hysas mot att skogsvårdsavgifterna skulle delvis disponeras av andra än skogliga myndigheter, vilket bleve fallet, därest länsstyrelserna såsom föreslagits skulle organisera bevakningen. Lämpligheten och möjligheten av att enbart för detta speciella ändamål höja skogsvårdsavgiften kan för övrigt ifrågasättas.

Icke heller förslaget att låta kommunerna i viss mån bestrida kostnaderna för skogsbrandbevakningen har ansetts godtagbart av skogsstyrelsen. Såsom skäl för detta sitt ståndpunktstagande har styrelsen framhållit i huvudsak följande.

Den främsta orsaken till att statsmakterna tidigare icke velat föreskriva, att kommunernas skyldigheter i fråga om skogsbrandväsendet även skulle omfatta skogsbrandbevakning i skälig utsträckning, torde såsom skogsstyrelsen i det föregående anfört ha varit de jämförelsevis dryga kostnader, som vore förknippade med anordnandet av en dylik bevakning. Sedan nu — praktiskt taget utan kostnader för kommunerna — åstadkommits ett riksomfattande, funktionsdugligt brandtornsnät, har detta skäl icke längre samma vikt, då den i detta sammanhang största posten, nämligen de höga engångsutgifterna för bevakningssystemets utbyggnad, kan lämnas ur räkningen. De årliga löpande kostnaderna för bevakningens ordnande torde vid nuvarande prisläge icke uppgå till mera än 0.4—1.5 (i medeltal 0.9) öre per hektar skogsmark (växlande för olika län). Under tider, som ur arbetskraftsynpunkt äro mera normala, skulle kostnaderna säkerligen avsevärt understiga dessa värden; tillgången på för ändamålet lämpad, billig arbetskraft torde nämligen då vara avsevärt bättre. Ur ekonomisk synpunkt synes alltså icke längre föreligga något verkligt hinder mot att inordna brandbevakningen bland kommunernas övriga skyldigheter i fråga om skogsbrandväsendet, innebärande att kostnaderna för densamma skulle liksom övriga kostnader för brandförsvaret bestridas från kommunernas allmänna budget. En sådan anordning kan även ur principiella synpunkter anses riktig, då bevakningen

utgör en av de primära förutsättningarna för skogsbrandväsendets effektivitet. Visserligen erhöles man på detta sätt intet renodlat bidrag från skogsägarna, men med hänsyn till det intresse av skogsbrandbevakningen, som kommunerna såsom sådana måste anses ha, kunde en dylik sammanslagning av skogsägarnas och kommunens egen andel i kostnaden måhända anses försvarbar. I skogskommunerna svarar ju för övrigt skogen direkt och indirekt för en avsevärd del av skatteunderlaget. Därest kommunerna skulle med egna medel helt eller delvis bekosta brandbevakningen, har man anledning förmoda, att denna skulle ordnas mycket billigt.

Otvivelaktigt skulle emellertid en lösning efter dessa linjer i praktiken medföra många svårigheter. Detta beror främst på det förhållandet, att varje brandtorn i regel är till gagn för två eller flera kommuner samtidigt. Det bleve därför nödvändigt med överenskommelser mellan kommunerna rörande kostnadernas fördelning och bevakningens ordnande vid dessa gemensamma torn. För att icke länsstyrelsernas nödvändiga kontroll över att bevakningen ordnas rationellt och i tillräcklig omfattning skulle komma endast i efterhand, vilket ur effektsynpunkt vore otillfredsställande, måste överenskommelserna innehålla bestämmelser om skyldighet för vederbörande kommun att följa länskskogsbrandchefens anvisningar i fråga om bevakningen. De måste även godkännas av länsstyrelserna, vilka för övrigt i regel skulle bliva nödsakade att taga initiativet till deras åstadkommande.

Vissa av de hörda lokala myndigheterna ha ansett det möjligt att genomföra sådana överenskommelser, men det övervägande flertalet, bland andra praktiskt taget alla länsstyrelserna, ha förklarat, att det skulle stöta på mycket stora svårigheter och därför avstyrkt en sådan lösning. Man har även ifrågasatt, huruvida det kunde anses ändamålsenligt att igångsätta det förhållandevis omfattande organisationsarbete, som här bleve nödvändigt för att åstadkomma en fördelning på olika intressenter av de relativt små belopp, varom här vore fråga.

Skogsstyrelsen har efter övervägande funnit, att de fördelar i principiellt avseende, som kunde vinnas genom en kostnadsfördelning av här antytt slag, icke skulle uppväga de nackdelar ur praktisk administrativ synpunkt, som uppenbarligen vidlåda förslaget

Vad beträffar den från visst håll föreslagna metoden att i samband med kronoutskylderna debitera en särskild skogsbrandbevakningsavgift har skogsstyrelsen funnit densamma icke kunna komma i fråga, då kostnaderna för en dylik debitering icke skulle stå i rimlig proportion till avgiftsbeloppets storlek. Även förslaget att skogsägarna genom sina försäljningsorganisationer skulle betala bevakningen har av skogsstyrelsen ansetts vara mindre lyckligt. Man erhöles nämligen på detta sätt icke någon rättvis fördelning av kostnaderna, eftersom alla skogsägare icke vore medlemmar i försäljningsorganisationerna.

Skogsstyrelsen har jämväl erinrat om den finansieringsmetod, som i ett större sammanhang berörts av brandförsvarsutredningen och som avser att genom de skogsförsäkrande bolagen skulle uttagas en brandskyddsavgift, bestämd till viss procent av premieintäkterna. Liksom utredningen har även skogsstyrelsen avstyrkt denna lösning, då densamma skulle innebära att kostnaderna för brandskyddet i ganska stor utsträckning övervältrades från de skogsägare, som ej hade sin egendom försäkrad, till dem som ordnat med försäkring. Frågan skulle däremot enligt styrelsens mening komma i ett an-

nat läge, därest obligatorisk skogsbrandförsäkring genomfördes. Sistnämnda spörsmål tarvade emellertid en särskild utredning.

Ehuru skogsstyrelsen funnit det principiellt riktigast, att skogsägarna åtminstone till någon del finge direkt svara för brandbevakningskostnaderna, har styrelsen likväl på grund av svårigheterna att i praktiken genomföra en sådan ordning ansett sig böra föreslå, att staten tills vidare helt bekostade riksbrandtornens bemanning och underhåll. Enligt styrelsens mening talade även den betydelse för luftskyddet, som skogsbrandbevakningen för närvarande hade, för att bevakningen finansierades med allmänna medel, åtminstone så länge nuvarande speciella förhållanden rådde. Skogsstyrelsen har jämväl erinrat om att brandförsvarsutredningen — särskilt med hänsyn till att bevakningen från brandtorn mycket ofta vore en angelägenhet, som vore gemensam för flera kommuner — icke funnit skäl föreligga att frångå nuvarande ordning med statsanslag till bevakningskostnaderna. Det har emellertid syntes styrelsen naturligt, att, därest frågan om obligatorisk skogsbrandförsäkring skulle upptagas till behandling, samtidigt övervägdes, huruvida icke i samband med försäkringspremierna kunde upptagas en skogsbrandbevakningsavgift.

Skogsstyrelsens anslagsäskanden m. m.

I fråga om formerna för anvisande av erforderliga statsmedel till bemanning och underhåll av riksbrandtornen har skogsstyrelsen framhållit, att bevakningskostnaderna, vilka vore beroende av väderleksförhållandena under våren och sommaren, varierade starkt från år till år och vore omöjliga att med någon större grad av säkerhet beräkna i förväg. Det syntes därför styrelsen lämpligt, att bevakningskostnaderna bestredes från ett anslag av förslagsanslags natur. Under erinran att sedan många år å riksstaten funnes uppfört ett förslagsanslag till Skogsvård m. m.: Släckning av skogseld — från vilket anslag utbetalades dels av länsstyrelserna beslutade ersättningar för deltagande i släckning av skogsbrand, dels ock av Kungl. Maj:t beviljade statsbidrag till kommunernas skogsbrandväsen — har skogsstyrelsen förklarat sig finna det naturligast, att bevakningskostnaderna i likhet med släckningskostnaderna utginge från sagda anslag. Dettas benämning föreslås i samband härmed ändrad till Skogsvård m. m.: Bidrag till förebyggande och släckning av skogsbrand. För budgetåret 1943/44 borde emellertid medel till bevakningskostnaderna äskas på samma sätt som hittills.

Enligt följande av skogsstyrelsen verkställda beräkningar, vilka grunda sig på nu rådande prisläge, skulle bevakningskostnaderna vid medelsvår skogsbrandrisk uppgå till cirka 210,000 kronor per år.

Utgifter för bemanning av 300 brandtorn à 500 kronor	kronor	150,000
» för telefonförbindelser till 300 torn à 70—80 kronor	»	22,000
» för löpande underhåll av tornen	»	10,000
» för förnyelse av uttjänta torn	»	20,000
» för viss ersättning till brandfogdar	»	8,000

Summa kronor 210,000.

Beträffande beräkningen av de olika kostnadsposterna må endast anföras följande.

Bemanningskostnaderna avse utgifter för vaktmanskapets avlöning, resor och olycksfallsförsäkring o. d. Under åren 1941 och 1942 ha förevarande kostnader utgjort i medeltal för hela landet 380 respektive 500 kronor per torn.

Telefonkostnaderna bestå huvudsakligen av abonnemangsavgift för apparater och ledningar, avgift till växelstationsföreståndare, passningsavgift samt samtalsavgifter.

I fråga om utgifter för löpande underhåll må nämnas, att av riksnätets bevakningsstationer 147 äro järntorn, 128 trätorner (därav 21 inbyggda och 107 öppna) samt 14 kojor med enkel kur på taket. Samtliga järntorn och alla kojor utom två äro uppförda efter år 1937. De löpande underhållskostnaderna beräknas per år till 35 kronor för järntorn, 30 kronor för inbyggt trätorner, 50 kronor för öppet trätorner och 10 kronor för koja med kur.

Beträffande kostnaderna för förnyelse av uttjänta torn har förutsatts, att nu befintliga trätorner i regel komme att, då de vore uttjänta, ersättas med järntorn. För de närmaste 10 åren ha årligen högst 3 å 4 trätorner beräknats behöva ersättas med järntorn. Anskaffningskostnaden för järntorn uppgives vid nuvarande prisläge till 4,000 å 5,000 kronor.

Det för viss ersättning till brandfogdar beräknade beloppet å 8,000 kronor är avsett till särskild gottgörelse å sådana brandfogdar, som belastas med uppgiften att ordna brandtornens bemanning och underhåll.

Jämväl för år 1943 har skogsstyrelsen, under förutsättning av medelsvår skogsbrandrisk, funnit ett belopp av omkring 210,000 kronor vara behöfligt för bevakningskostnadernas gäldande. Beloppets fördelning på olika slag av kostnader bleve emellertid något annorlunda än för ett normalt år, beroende på att förnyelsekostnaderna bleve avsevärt större än normalt, medan å andra sidan utgifterna för vaktmanskapets avlöning syntes kunna nedbringas på grund av militärbemanning av vissa torn.

I enlighet med vad i det föregående anförts och under åberopande av skrivelsen den 16 september 1942 har skogsstyrelsen hemställt om anvisande för budgetåret 1943/44 av ett reservationsanslag till Skogsvård m. m.: Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet å 285,000 kronor, varav 210,000 kronor avses för bestridande av kostnader för skogsbrandbevakningen, 60,000 kronor för gäldande av kostnader för länsstyrelsernas skogsbrandorganisation samt 15,000 kronor för anordnande av skogsbrandkurser.

I fråga om de bestämmelser som böra gälla för användningen av de för nästa budgetår äskade medlen för skogsbrandbevakningens upprätthållande har skogsstyrelsen anförut väsentligen följande.

Samma regler, som nu gälla rörande bidrag till skogsvårdsstyrelserna för deras kostnader i anledning av brandbevakningen, torde i princip kunna tillämpas, även om bevakningen organiseras på av skogsstyrelsen föreslaget sätt. Sålunda bör från anslaget i första hand bestridas av styrelsen angivna slag av kostnader för brandspaning från torn ingående i det av Kungl. Maj:tt fastställda riksnätet. Möjlighet bör dock finnas att av statsmedel bekosta sådan bevakning vid andra torn, som länsstyrelsen under speciella förhållanden finner vara av stor allmän nytta för skogsbrandskyddet.

För att åvägabringa enhetlighet i handläggningen av bevakningen och därmed sammanhängande frågor, böra länsstyrelserna ha skyldighet att före skogsbrandsäsongens början till Kungl. Maj:t för godkännande ingiva förslag rörande bevakningens ordnande. Likaledes bör efter säsongens slut avgivas en kortfattad redogörelse angående bevakningens omfattning, kostnaderna för densamma och dess resultat.

Remissyttranden.

Statskontoret har — under hänvisning till att uppförandet av de i den s. k. riksplanen ingående brandtornen väsentligen bekostats av statsverket — funnit det skäligen kunna begäras, att kostnaderna för bevakningens upprätthållande och tornens underhåll skulle bestridas av skogsägarna. Ämbetsverket har således icke kunnat tillstyrka skogsstyrelsens förslag, att statsverket för framtiden skulle påtaga sig jämväl dessa kostnader utan i stället föreslagit, att kostnaderna uttoges av skogsägarna genom en höjning av skogsvårdsavgifterna. Vid bifall härtill har det synts statskontoret naturligtast, att ansvaret för tornens underhåll och bemanning lades på skogsvårdsstyrelserna. Såvitt statskontoret kunnat finna, behövde några olägenheter med avseende å samverkan mellan skogsbrandbevakningen och skogsbrandväsendet i övrigt icke härigenom uppkomma. Ämbetsverket har nämligen förutsatt, att bevakningspersonalen under alla omständigheter skulle ha att åtlyda av vederbörande länsstyrelse och skogsbrandbefälet meddelade instruktioner och föreskrifter rörande bevakningstjänstens utövande. Å andra sidan syntes emellertid den av statskontoret förordade ordningen för bevakningskostnadernas täckande ej heller lägga hinder i vägen för att avtal om bemanning och underhåll av brandtornen omhänderhades av länsstyrelsen genom skogsbrandbefälet.

Riksräkenskapsverket har för sin del funnit det ur olika synpunkter vara naturligtast, att kommunerna (brandrotarna) ålades att svara jämväl för skogsbrandbevakningen. Även vid tillämpning av en dylik organisationsform kunde enligt ämbetsverkets mening befogenhet beredas länsstyrelserna att i förekommande fall genom direkta ingripanden omedelbart avhjälpa konstaterade brister i bevakningen.

I fråga om skogsbrandbevakningens finansiering har riksräkenskapsverket yttrat i huvudsak följande.

Riksräkenskapsverket förutsätter, att kommunerna skola kunna erhålla statsbidrag till sina kostnader för skogsbrandbevakningen, dock i regel icke med högre belopp än att kostnaderna till viss del komma att slutligt drabba kommunerna. Statsbidrag till kostnaderna för brandtornens underhåll och bemanning synes lämpligen kunna utgå enligt de grunder, som angivas i kungörelsen den 2 december 1938 (nr 745) angående statsbidrag till kommuns skogsbrandväsen. Jämlikt denna kungörelse må kommun, vars kostnader för skogsbrandväsendet i betraktande av deras storlek samt kommunens ekonomiska förhållanden i övrigt finnas vara för kommunen betungande, kunna erhålla statsbidrag för ändamålet, och sådant statsbidrag må, där ej särskilda omständigheter föreligga, utgå med högst tre fjärdedelar av sammanlagda beloppet av de kostnader, som kunna anses ha varit nödvändiga för kommunens

skogsbrandväsende. Till kostnader för förnyelse av brandtorn och uppförande av nya brandtorn bör däremot enligt riksräkenskapsverkets mening statsbidrag kunna erhållas med högre belopp än som stadgas i nämnda kungörelse. De sålunda förordade bidragsgrunderna torde få anses godtagbara för kommunerna även under nu rådande särskilda förhållanden.

I anslutning till vissa uttalanden av skogsstyrelsen vill riksräkenskapsverket erinra om att, när två eller flera kommuner äro förenade till en brandrote och de ej överenskomma att bilda kommunalförbund för vidmakthållande av skogsbrandväsendet, det enligt gällande lagstiftning ankommer på dem att sinsemellan träffa de avtal, som i följd av gemenskapen må erfordras. Det synes i betraktande härav kunna ifrågasättas, huruvida man icke skulle kunna överlämna åt kommunerna att i förekommande fall också träffa överenskommelser rörande gemensam skogsbrandbevakning. Därest emellertid så icke skulle befinnas vara möjligt, står under alla förhållanden den utvägen till buds att låta länsstyrelserna bestämma i fråga om bevakningens organiserande och kostnadernas fördelning. Det har ifrågasatts, huruvida det kan anses lämpligt att igångsätta det förhållandevis omfattande organisationsarbete, som skulle erfordras för fördelning mellan olika kommuner av de relativt obetydliga belopp, varom här är fråga. Riksräkenskapsverket finner det dock för sin del på längre sikt vara att föredraga att ålägga länsstyrelserna detta organisationsarbete av engångsnatur i stället för att allt framgent årligen betunga dem med de detaljredovisningar rörande kostnaderna för riksbrandtornens underhåll och bemanning, som skulle bliva erforderliga, därest skogsbrandbevakningen i enlighet med skogsstyrelsens förslag skulle bedrivas i statens regi. Härtill kommer, att även länsstyrelsernas befattning med skogsbrandbevakningen i övrigt otvivelaktigt kommer att bliva mera arbetskrävande, om de själva skola svara för bevakningen.

Beträffande formen för medelsanvisning till skogsbrandväsendet har riksräkenskapsverket — under erinran om att för närvarande under riksstatens nionde huvudtitel funnes uppförda dels ett reservationsanslag till Skogsvård m. m.: Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet, dels ock ett förslagsanslag till Skogsvård m. m.: Släckning av skogseld, från vilket sistnämnda anslag bestredes såväl ersättningar för deltagande i släckning av skogseld som statsbidrag till kommunernas skogsbrandväsen — anfört väsentligen följande.

Riksräkenskapsverket finner det, med hänsyn till angelägenheten att utgifter för verksamhet i statens regi, bidrag till kommuner och ersättningar till enskilda i redovisningen hållas åtskilda, vara lämpligt, att medel till de löpande utgifterna för skogsbrandväsendet anvisas å tre anslag, nämligen ett anslag till särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet, ett anslag till bidrag till kommunernas skogsbrandväsen och ett anslag till ersättningar för deltagande i släckning av skogseld m. m. Jämte dessa tre anslag, vilka böra uppföras i nu angiven ordning och samtliga anvisas såsom förslagsanslag, bör, då så erfordras, anvisas ett särskilt anslag av reservationsanslags natur till uppförande av brandtorn. Under anslaget till särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet böra liksom nu medel anvisas till löner och reseersättningar åt läns- och distriktsbrandchefer samt till kostnader för kurser och övningar i skogseldsläckning. Därest skogsbrandbevakningen i enlighet med skogsstyrelsens förslag skall bedrivas i statens regi, bör detta anslag dessutom — likaledes i överensstämmelse med vad nu tillämpas — avses för kostnader för underhåll och bemanning av brandtorn. Om skogsbrandbe-

vakningen däremot organiseras i enlighet med riksräkenskapsverkets förslag, kommer statens andel i sistnämnda kostnader att inkluderas i statsbidraget till kommunernas skogsbrandväsen och redovisas å det anslag, som riksräkenskapsverket föreslagit skola uppföras för detta ändamål. För anslaget till särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet bör en fullständig avlönings- och omkostnadsstat fastställas.

För nästa budgetår har till släckning av skogseld äskats ett förslagsanslag av 50,000 kronor, vilket anslag redan beviljats av riksdagen. Övergången till den av riksräkenskapsverket förordade uppdelningen på två särskilda anslag av statens bidrag till kommunernas skogsbrandväsen och utgifterna enligt kungörelsen angående ersättning för deltagande i släckning av skogseld m. m. kommer alltså att kunna äga rum först under budgetåret 1944/45.

En omorganisation av skogsbrandbevakningen i enlighet med riksräkenskapsverkets förslag torde böra genomföras från och med ingången av kalenderåret 1944. Statsbidrag till kommunernas skogsbrandväsen torde även efter en sådan omorganisation böra utbetalas kalenderårsvis i efterskott. En omläggning i enlighet med vad riksräkenskapsverket förordat påkallar alltså ingen ändring i avseende å anvisningen av medel för nästa budgetår till statsbidrag till kommunernas skogsbrandväsen. De löpande utgifterna för skogsbrandbevakningen enligt nu gällande ordning regleras också kalenderårsvis efter varje kalenderårs utgång. Under anslaget till särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet bör därför, vare sig skogsbrandbevakningen organiseras enligt skogsstyrelsens eller enligt riksräkenskapsverkets förslag, för nästa budgetår anvisas medel till underhåll och bemanning av skogsbrandtorn, låt vara med olika belopp.

*Departements-
chefen.*

Genom den forcering av brandtornsbyggandet som från och med år 1940 möjliggjordes genom att staten i betydande utsträckning ekonomiskt medverkade i strävandena att åstadkomma ett effektivare skogsbrandförsvar är det 300 bevakningspunkter omfattande riksnätet för skogsbrandbevakningen — till vilket initiativet ursprungligen togs av enskilda intressenter — nu i det närmaste färdigställt. Frågan om brandtornens bemanning och underhåll var år 1941 föremål för statsmakternas prövning. Det beslut som då fattades innebar, att skogsvårdsstyrelserna skulle omhändervå tornens bevakning och underhåll samt för detta arbete erhålla ersättning av statsmedel. Anslag för ändamålet ha därefter också årligen anvisats av riksdagen. Såsom framgår av den i det föregående lämnade framställningen har dock ifrågasatt brandbevakning i praktiken organiserats på olika sätt i de skilda länen. Endast i ett fåtal län ordna sålunda skogsvårdsstyrelserna genom sina egna tjänstemän tornens bevakning och underhåll. I det övervägande antalet län handhåvas bevakningen av länsskogsbrandchefer med hjälp av distriktskogsbrandchefer och brandfogdar. Skogsvårdsstyrelsernas befattning med skogsbrandbevakningen inskränker sig för dessa läns vidkommande till att styrelserna förskottera kostnaderna för den bevakning som i enlighet med det sagda ombesörjes av den länsstyrelserna underställda kommunala skogsbrandorganisationen samt den sakkunnigorganisation som från år 1940 står till länsstyrelsernas förfogande på skogsbrandskyddets område. Liksom skogsstyrelsen finner jag den för närvarande tillämpade ordningen för skogsbrandbevakningen vara mindre rationell. Det torde vara i hög grad önskvärt att

få klart fastslaget, vilken myndighet eller organisation som skall ombesörja bevakningen och ansvara för densamma behöriga fullgörande samt handhava utbetalningen av kostnaderna därför.

Efter överbägande av de olika alternativ till lösning av frågan om skogsbrandbevakningens organisation som framlagts i skogsstyrelsens utredning har jag funnit det vara mest ändamålsenligt, att bevakningen såsom skogsstyrelsen föreslagit anförtros åt den speciella skogsbrandorganisation som efter tillkomsten av gällande skogsbrandlag vuxit fram och som enligt vad från olika håll vitsordats visat sig fungera tillfredsställande. Den brandbevakning, varom här är fråga, ansluter sig enligt mitt förmenande så nära till det övriga skogsbrandskyddet att bevakningen lämpligen bör samordnas med detta. Att den förefintliga skogsbrandorganisationen icke från början anlätades för bevakningens fullgörande berodde på att sagda organisation ännu för några år sedan icke vunnit erforderlig stabilitet och effektivitet. Den omständigheten att bestyret med bevakningens ordnande i realiteten i de flesta länen anförtrots åt skogsbrandorganisationen ådagalägger emellertid tydligt den ändring som därefter i detta hänseende inträtt. Jag torde även få erinra om att bevakningens inlemmande i den särskilda skogsbrandorganisationen förordats av nära nog samtliga de myndigheter och organisationer som hörts i ärendet, däribland riksräkenskapsverket, domänstyrelsen, 22 länsstyrelser, 24 skogsvårdsstyrelser, Sveriges skogsägareförbund och Sveriges skogsägareföreningars riksförbund.

En viss meningsskiljaktighet har yppats beträffande den närmare utformningen av bevakningens organisation. Enligt skogsstyrelsens förslag skulle ansvaret för brandbevakningen läggas på länsstyrelserna, vilka för uppgiftens fullgörande förutsattes skola anlita den sakkunnigorganisation (läns- och distriktsskogsbrandchefer) som står till deras förfogande på förevarande område. I några yttranden, bland annat riksräkenskapsverkets, har däremot gjorts gällande, att den kommunala skogsbrandorganisationen borde åläggas att svara även för skogsbrandbevakningen. Med hänsyn bland annat till den större likformighet i bevakningens ordnande inom de olika kommunerna som torde stå att vinna enligt skogsstyrelsens förslag anser jag mig böra biträda detsamma. Möjlighet synes såsom skogsstyrelsen anfört föreligga att utan alltför stora svårigheter — genom föreskrifter i de olika skogsbrandordningarna eller på annat lämpligt sätt — erhålla garantier för att läns- och distriktsskogsbrandcheferna skola kunna påkalla medverkan från brandfogdarnas sida i erforderlig utsträckning. Ehuru jag på sätt framgår av det förut sagda anser, att skogsvårdsstyrelserna böra helt befrias från arbetet med skogsbrandbevakningen, är det enligt min mening önskvärt, att den sakkunskap och lokalkännedom i fråga om skogliga förhållanden, som förefinnes inom skogsvårdsstyrelserna, även i fortsättningen får vid behov anlitas av skogsbrandorganisationen.

Jag anser mig böra framhålla, att den av mig i det föregående förordade organisationen av skogsbrandbevakningen i och för sig icke kommer att påverkas av eventuella förslag i anledning av det betänkande rörande brand-

försvarets omorganisation som år 1942 framlagts av brandförvarsutredningen men som, enligt vad chefen för kommunikationsdepartementet meddelat, icke kommer att föranleda proposition till den nu församlade riksdagen.

I fråga om finansieringen av riksbrandtornens bevakning och underhåll äro givetvis olika utvägar tänkbara med hänsyn till att såväl det allmänna som enskilda personer och organisationer ha intresse av att en effektiv bevakning upprätthålles i syfte att förebygga brandskador inom landets så värdefulla skogsområden. Skäl kunna givetvis anföras mot att skogsägarna och kommunerna — vilka jämte staten äro huvudintressenter i förevarande fall — i varje fall mera direkt åläggas att svara för ifrågavarande bevakningskostnader. Att vid en eventuell kostnadsfördelning åstadkomma en tillfredsställande avvägning mellan de olika intressenterna torde sålunda vara förenat med nära nog oöverstigliga svårigheter. Vad beträffar tanken att låta landets skogsägare mera omedelbart bestrida åtminstone vissa kostnader för bevakningen har det hittills icke lyckats att finna en lösning, som innefattar en rättvis grund för kostnadernas fördelning mellan olika skogsfastigheter samt en enkel och billig form för uppbörd av de debiterade kostnadsbeloppen. Även en anordning avseende att kommunerna skulle helt eller delvis bestrida bevakningskostnaderna torde vara behäftad med åtskilliga olägenheter. Förutom de svårigheter, vilka av det övervägande antalet länsstyrelser förutsetts skola uppkomma i samband med en fördelning av kostnaderna mellan kommuner som ha gagn av samma brandtorn, torde sistnämnda anordning, åtminstone i hittills föreslagen form, även i övrigt vara mindre praktisk. Det kan ej heller bestridas, att staten har ett betydande intresse av att en välordnad skogsbrandbevakning är organiserad i landets skogar. För närvarande är frågan om organisationen av det allmänna brandskyddet inom landet, däri inbegripet även skogsbrandskyddet, under övervägande. I samband med lösandet av detta spörsmål torde även närmare bestämmelser komma att meddelas rörande fördelningen av kostnaderna för brandskyddet mellan staten, kommunerna samt de enskilda. Med hänsyn till det anförda anser jag, att övervägande skäl tala för att staten tills vidare, intill dess slutlig ståndpunkt tagits till förenämnda fråga rörande brandskyddets ordnande, liksom hittills påtager sig kostnaderna för skogsbrandbevakningens upprätthållande. Frågan om upptagandet av en särskild brandbevakningsavgift i samband med införande av obligatorisk skogsbrandförsäkring torde icke i detta sammanhang kunna upptagas till prövning.

De beräkningar av kostnaderna för skogsbrandbevakningen, som framlagts av skogsstyrelsen, ha icke föranlett någon erinran från min sida. Ifrågavarande kostnader skulle alltså innefatta utgifter för vaktmanskapets avlöning, resor, olycksfallsförsäkring o. d., för telefonförbindelser till tornen, för löpande underhåll av desamma, för förnyelse av uttjänta torn ävensom för skälig ersättning till de brandfogdar som belastas med uppgiften att ordna tornens bemanning och underhåll. För budgetåret 1943/44 ha kostnaderna för angivna ändamål, under förutsättning av medelsvår skogsbrandrisk, be-

räknats komma att uppgå till 210,000 kronor. Till kostnadernas gäldande torde alltså behöva anvisas statsmedel till nämnda belopp. Då jag icke heller har något att erinra mot skogsstyrelsens förslag om beräkning av 60,000 kronor till löner och reseersättningar åt läns- och distriktsskogsbrandchefer samt 15,000 kronor till skogsbrandkurser, skulle den för nästa budgetår erforderliga medelsanvisningen för samliga här ifrågakommande ändamål uppgå till $(210,000 + 60,000 + 15,000 =)$ 285,000 kronor.

Beträffande formen för anvisande av statsmedel till skogsbrandskyddet har såväl skogsstyrelsen som riksräkenskapsverket ifrågasatt vissa förändringar. Skogsstyrelsen har sålunda föreslagit, att medel till bestridande av bevakningskostnaderna framdeles — dock icke för budgetåret 1943/44 — skulle utgå från ett förslagsanslag, varifrån även skulle gäldas ersättningar för släckning av skogseld samt statsbidrag till kommunernas skogsbrandväsen. Riksräkenskapsverkets förslag — vilket förestavas av angelägenheten att i redovisningen hålla åtskilda utgifter för verksamhet i statens regi, bidrag till kommuner samt ersättningar till enskilda — går i huvudsak ut på att medel till de löpande utgifterna för skogsbrandväsendet böra anvisas å tre anslag, nämligen ett förslagsanslag till särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet — från vilket anslag bland annat skogsbrandbevakningskostnaderna, vid bifall till skogsstyrelsens förslag, liksom hittills böra bestridas — ett förslagsanslag till bidrag till kommunernas skogsbrandväsen samt ett förslagsanslag till ersättningar för deltagande i släckning av skogseld m. m. Då emellertid med hänsyn till vad förut anförts ett sammanförande av anslagen till skogsbrandskyddet med anslag till det övriga brandförsvaret kan ifrågakomma, anser jag mig icke för närvarande kunna tillstyrka de omläggningar rörande medelsanvisningen till skogsbrandskyddet som sålunda föreslagits. Det synes dock — i betraktande särskilt av den osäkerhet som alltid måste vidlåda förhandsberäkningar rörande kostnaderna för skogsbrandbevakningen — mest lämpligt, att det anslag till Skogsvård m. m.: Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet, som torde böra upptagas å riksstaten för budgetåret 1943/44, gives karaktär av förslagsanslag. Anslaget bör i enlighet med vad förut anförts uppföras med 285,000 kronor, innebärande en höjning av det under punkten 194 i nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition beräknade beloppet med 135,000 kronor. Sedan riksdagen fattat beslut i anslagsfrågan, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga bestämmelser rörande anslagets användning. Härvid synas i fråga om de medel som avses för bestridande av kostnaderna för brandtornens bevakning och underhåll i huvudsak kunna tillämpas samma regler, som nu gälla i avseende å statsbidragen till skogsvårdsstyrelserna för motsvarande kostnader. Möjlighet bör liksom hittills finnas att i särskilda fall med statsmedel bekosta jämväl bevakningen vid och underhållet av torn, som icke ingå i riksnätet.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Kungl. Maj:ts proposition nr 231.

att till *Skogsvård m. m.: Särskilda åtgärder för främjande av skogsbrandskyddet* för budgetåret 1943/44 å driftbudgeten under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av kronor 285,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Richard Jobson.